

Sociaal Veiligheidsplan

NAW-GEGEVENS			
School		Bestuur	
Naam	Koningin Wilhelminaschool	Naam	Unicoz Onderwijsgroep
Brinnr.	15 PE	Bestuursnummer	40377
Adres	Willem-Alexanderplantsoen 1	Adres	Bredewater 4
Postcode	2713 VM	Postcode	2715 CA
Plaats	Zoetermeer	Plaats	Zoetermeer
Telnr.	079 - 3310988	Secretaris	Dhr. P. Gilden
Directeur	J. Nieuwenhuis	Telnr.	079 - 3208830

Inhoud

1	Algemeen	3
2	Doel	4
3	Toerusting en vorming betreffende sexuele diversiteit	6
	Het belang van lessen over sexuele diversiteit	6
	Vertaling van de visie naar doelen en richtingwijzers voor het onderwijs	6
4	Uitwerking sociale veiligheid inde praktijk	7
	Aanbod ontwikkeling sociale competenties	7
	• Privacy	7
	• Veiligheid	8
	• Waarden en normen	8
	• Zelfvertrouwen en weerbaarheid	8
	• Conflictsituaties oplossen	8
	• Plan van aanpak	8
	• Middelen en werkwijze	9
	Aanbod bevordering van actief burgerschap en sociale integratie	9
	Zorg voor respectvol omgaan met elkaar en anderen	9
	Betrokkenheid ouders bij activiteiten die de school onderneemt	10
	Aantoonbare veiligheid van de leerlingen op school	10
	• Voorkomen ongewenst seksueel gedrag	11
	• Vertrouwenspersoon ongewenste intimiteiten	12
	• Discriminatie	12
	• Pesten	12
	• Preventief beleid	13
	• Specialist	13
	Cyberpesten	13
	• Agressie en geweld	13
	Inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen	14
	Veiligheidsplan gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school	14
	Veiligheidsplan gericht op het afhandelen van incidenten in en om de school	14
	Kindermishandeling	14
	Meld- en klachtroute	14
5	School en omgaan met ingrijpende gebeurtenissen	14
	• Conflicthantering	14
	• Omgaan met een ernstig (verkeers)ongeval	15
	• Onderwijs aan zieke leerlingen	15
	• Ernstige ziekte of overlijden van een leerling, ouder of leerkracht	15
6	School en het digitale contactmedium	15
	• Internetprotocol	15
	• Veiligheid in beeld en geluid	16

7	School, gezondheid en fysieke veiligheid	16
	• EHBO voorzieningen	16
	• Bedrijfshulpverlening (BHV)	16
	• Brandveiligheid / inbraakalarm	16
	• Ontruimingsplan	16
	• Schoolarts - Jeugdgezondheidszorg	16
	• Besmettelijke ziekte	17
	• Schoologopedie	17
	• Hoofdluis	17
	• Arbo-wetgeving	17
	• Ziekteverzuim	17
	• Leerplichtambtenaar	17
	• Preventie legionellabesmetting	18
	• Gevaarlijke vloeistoffen	18
	• Eten en drinken bij pauzemomenten en traktatiebeleid	18
	• Roken, alcohol en drugs	18
	• Hygiëne, schoonmaak van lokalen en schoolgebouw	18
	• De Gezonde School	18
	8	School en omgeving
• Verkeersveiligheid		18
• Ophalen van leerlingen		18
• Overblijf		19
• Begeleiding bij schoolreisje /schoolkamp		19
• Surveillancebeleid bij het buitenspelen		19
• Ongewenste personen op het schoolplein of in school		19
• Organisatie van schoolactiviteiten		19
• Extreme (weers)omstandigheden		19
• Graffiti		20
• Speeltoestellen		20
• Veiligheid bij bewegingsonderwijs		20
• Samenwerking wijkagent/wijkpost		20
9		School en handelen m.b.t. het sociaal- en fysiek veiligheidsplan
	• Naleving van gemaakte afspraken	20
	• Registratie en melding	20
	• Onderzoek naar de veiligheidsbeleving	20
	• Kwaliteitshandhaving	21
	• Medezeggenschapsraad	21
	• Begroting en schadeclaims en verzekering	21
	• Slotbepalingen	21
10	Adresgegevens	21
		22

1. Algemeen

In het christelijk / reformatorisch onderwijs hechten we grote waarde aan sociale veiligheid op school. We zien het als een Bijbelse opdracht God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf.

Sociale veiligheid is ook een voorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs. Een leerling die zich veilig voelt op school en zelfvertrouwen heeft, staat in de regel meer open voor de lesstof. Personeelsleden moeten zich veilig voelen om de juiste leeromgeving te kunnen bieden. In de praktijk van elke dag blijkt een sociaal veilig klimaat echter niet vanzelfsprekend. Hierin zien we de gevolgen van de zonde die elk mens met zich meedraagt. Sociale veiligheid moet voortdurend de aandacht houden.

De Koningin Wilhelminaschool is een christelijke school op reformatorische grondslag. Het onderwijs dat we geven is gebaseerd op de Bijbel en de daarop gebaseerde belijdenisschriften¹. Wij willen een school zijn waar ieder die bewust voor christelijk onderwijs kiest, zich gekend en herkend weet.

Onze doelstelling:

We voeden onze leerlingen op en onderwijzen ze in afhankelijkheid van de zegen van de Heere tot zelfstandige persoonlijkheden, die hun gekregen gaven gebruiken om God en hun naaste te dienen.

We streven naar kwalitatief hoogwaardig onderwijs in **een veilige leeromgeving**. We hebben oog voor het unieke van elk kind. We leren hen zorg te dragen voor elkaar en voor de schepping. We besteden aandacht aan de gaven van het hart (dienen), de gaven van het hoofd (denken) en de gaven van de handen (doen) van elke kind. Onze missie is daarom: **dienen, denken en doen**.

In onze school creëren we **een veilig en vertrouwd klimaat met zorg en aandacht voor elkaar en onze omgeving**. Met moderne onderwijsmethodes sluiten we direct aan bij de ontwikkeling van de individuele leerling binnen groepsverband. Onder andere tijdens onze samenkomsten en vieringen leren kinderen met en van elkaar, met oog voor sociale verhoudingen.

We stimuleren een onderzoekende, geïnteresseerde houding waarbij kinderen leren plannen en zelf oplossingen voor vraagstukken bedenken. We gebruiken diverse (thema-) activiteiten om leerlingparticipatie te bevorderen en om zicht te krijgen op de totale ontwikkeling van het kind: **dienen, denken, doen**.

Zelfstandig werken en samenwerken zien wij als middel om kinderen **verantwoordelijkheid te leren dragen voor zichzelf, hun eigen werk, de ander en het andere**. Daarom betrekken we hen bij het opstellen van de regels in de groep en geven wij hen taken waarin zij verantwoordelijkheid dragen.

Kenmerken van het pedagogische en didactische klimaat op de Koningin Wilhelminaschool:

- ✓ Dagelijks vast begin van de dag met gebed en bijbelvertelling
- ✓ Oog voor de behoefte van het kind. Aansluiten bij niveau en ontwikkeling
- ✓ Stellen van regels en uitspreken van verwachtingen
- ✓ Verantwoordelijkheid bij het kind leggen, hen begeleiden in het nemen van verantwoordelijkheid door hen taken te geven in de zorg voor elkaar en de omgeving en hen mee te laten denken over de invulling van het eigen leerproces
- ✓ Samenwerkend leren met coöperatieve werkvormen (hierin zullen we meer gaan investeren in de komende jaren – zie nieuwe Schoolondernemingplan 2016-2020)
- ✓ Er is veel aandacht voor sport en bewegen. Hiervoor hebben we ook het vignet de gezonde School gekregen.

Veiligheid is een basisvoorwaarde om te leren. Pas dan zijn kinderen in staat zich sociaal en emotioneel goed te ontwikkelen.

¹ Verwijzen naar uitleg over drie formulieren van enigheid

Wij denken bij veiligheid in de school niet alleen aan onze leerlingen, maar zijn van mening dat alle bij de schoolorganisatie betrokkenen, zich veilig moeten voelen. Dit geldt dus voor het team (directie en leerkrachten) en ouders.

Veel afspraken zijn vastgelegd in protocollen en notities, die op school aanwezig zijn, zoals het pestprotocol, notitie informeren gescheiden ouders, notitie sociogram e.d.

Ook op bestuursniveau liggen veel afspraken vast, betreffende sociale- en fysieke veiligheid, geldend voor alle onder haar bestuur ressorterende scholen.

2. Doel

We willen een sociaal veilige school zijn waarin iedereen wordt beschouwd en behandeld als een waardevol schepsel van God en als een gerespecteerd lid van de leer- en werkgemeenschap van leerlingen, ouders en personeelsleden, die door Gods leiding in de school zijn samengebracht. De veiligheid van de ander wordt niet aangetast, maar bevorderd, op een manier die past binnen de kaders van de grondslag van de school.

Objectieve en subjectieve veiligheid

Sociale veiligheid wordt onderverdeeld in objectieve en subjectieve veiligheid:

- De *objectieve* veiligheid van de school kan worden afgeleid uit feiten, zoals het aantal incidenten met agressief gedrag, pesten, discriminatie en misbruik. Deze incidenten worden in ieder geval vastgelegd in de notities bij de betreffende leerling in ParnasSys. Maar om een totaaloverzicht te krijgen worden ze ook vastgelegd in een document 'Incidenten agressief gedrag, pesten, discriminatie en misbruik' in de uitwisselmap van de school.
- De *subjectieve* veiligheid heeft betrekking op gevoelens en staat vaak los van incidenten. Gevoelens van sociale (on)veiligheid kunnen met veel zaken te maken hebben, zoals het zelfbeeld van de persoon, ervaringen in het verleden (bijvoorbeeld al dan niet ondervonden steun in een moeilijke tijd) of de fysieke omgeving (bijvoorbeeld verlichting of overzichtelijkheid van het gebouw). Ook onaangepast gedrag dat niet tegen een persoon gericht is, zoals vandalisme of geluidsoverlast, kan een gevoel van onveiligheid veroorzaken.

Hieronder schetsen we in vijf stellingen met een korte uitwerking de opdracht van de sociaal veilige christelijke / reformatorische school. Deze gaan in op de motivatie voor sociale veiligheid, de sociale vorming van de leerlingen, de omgeving waarin die vorming plaatsvindt en de preventieve en curatieve maatregelen in de school om een veilig klimaat te realiseren.

a. De school ziet sociale veiligheid als een Bijbelse opdracht

Naast het gebod om God lief te hebben boven alles leert de Bijbel ons onze naaste lief te hebben als onszelf. In de praktijk van elke dag blijkt dat een sociaal veilig klimaat niet vanzelfsprekend is. Hierin zien we de gevolgen van de zonde die elk mens met zich meedraagt. Daarom geeft de school voortdurend aandacht aan de sociale veiligheid. Dit gebeurt onder andere door het aanprijzen van een leven in de dienst van God, het gebed om Zijn hulp, het leren en voorleven van Bijbelse waarden en normen en het bestraffen van verkeerd handelen tegenover elkaar.

In de school wordt gedrag dat niet naar Gods bedoelingen is, open benoemd en afgewezen, maar elke persoon, of het nu een leerling, leerkracht of ouder is, wordt met liefde en respect benaderd. De christelijke houding is die van mens naast mens, zondaar naast zondaar. We zijn immers allemaal onvolmaakte mensen die bekering nodig hebben, maar ook waardevolle schepselen van God, voor wie vernieuwing mogelijk is door Jezus Christus.

b. De school is een leer- en oefenplaats voor sociaal gedrag

Leerlingen moeten zich in sociaal-emotioneel en moreel opzicht nog (verder) ontwikkelen. Naast de ouders levert de school hieraan een belangrijke bijdrage. Ze bevordert het zelfvertrouwen van de leerlingen en leert hen op een verantwoordelijke, Bijbelse manier omgaan met zichzelf, de ander en de maatschappij. Dit doortrekt het hele onderwijs en wordt specifiek zichtbaar in bijvoorbeeld de Bijbelles, de SOVA-les (Kanjertaining) of bij burgerschapsvorming.

Het gebeurt ook door de dag heen door het voorbeeld van leraren en door met leerlingen te reflecteren op gedrag. Aan het leren van goed gedrag is het maken van 'fouten' onlosmakelijk verbonden. Kinderen mogen dus fouten maken. De leraren zorgen ervoor dat dit leerproces veilig verloopt. Gewenst gedrag wordt beloond en als voorbeeld gesteld.

c. De leraren kennen de leefwereld van de leerlingen

Ouders en school zijn samen verantwoordelijk voor de vorming van kinderen. Er is zoveel mogelijk overeenstemming tussen het christelijk klimaat op school en het klimaat in de gezinnen waaruit de kinderen komen. De kinderen ervaren daardoor het vertrouwde van thuis.

Leraren onderhouden goed contact met de ouders om de kinderen en hun thuissituatie beter te leren kennen. Ze voorkomen dat kinderen in loyaliteitsconflicten komen. De leraren (h)erkennen ook de jeugdcultuur en de vragen die in de gesecculariseerde en pluriforme samenleving op leerlingen afkomen. Ze verdiepen zich erin, gaan er het gesprek over aan en zoeken samen met de leerlingen naar antwoorden die recht doen aan de Bijbelse waarden en normen. De school zoekt de samenwerking met de ouders en de kerken bij de vorming van leerlingen tot christelijke burgers.

d. Gezag, regels en orde hebben preventieve kracht

Leraren in de veilige school oefenen in liefde gezag uit, gericht op het welzijn van de leerlingen.

Ze zijn emotioneel beschikbaar, geduldig, eerlijk en rechtvaardig. Ze geven positieve richting aan de groepsdynamiek en bevorderen het onderling respect. Er zijn heldere pedagogische school- en klassenregels, die door de leraren consequent worden gehanteerd. Leerlingen weten wat van hen verwacht wordt in bepaalde situaties en wat de consequenties zijn van gewenst en ongewenst gedrag. Leraren bewaren de orde, om (uit de hand lopen van) probleemgedrag te voorkomen. Er is toezicht in de algemene ruimten en op het schoolplein. Binnen- en buitenruimten zijn schoon, overzichtelijk en goed verlicht, zodat de kinderen zich er veilig voelen.

e. Problemen en incidenten worden adequaat opgepakt

De school heeft inzicht in de veiligheid(sbeleving) van de leerlingen en personeelsleden. Leraren zijn in staat problemen bij leerlingen vroeg te signaleren en weten wanneer ze een beroep kunnen doen op professionals in de zorgstructuur.

De school biedt aanvullende zorg voor leerlingen die zich onveilig voelen of die onveiligheid veroorzaken vanwege sociaal-emotionele of psychische problemen. Incidenten waarbij leerlingen en/of personeelsleden zijn betrokken worden adequaat opgepakt. Er is nazorg voor slachtoffers en daders. Daders worden gecorrigeerd op een manier die in verhouding staat tot de ernst van de daad en die in beginsel gericht is op herstel. De school werkt in voorkomende gevallen samen met de gemeente, jeugdzorg, Schoolmaatschappelijk werk, de politie en anderen die vanuit hun eigen ervaring, expertise en bevoegdheid, onveiligheid in en om school kunnen aanpakken.

3. Toerusting en vorming betreffende seksuele diversiteit

Het belang van lessen over seksuele diversiteit

Aandacht voor seksuele diversiteit binnen de school is nodig, niet alleen omdat de kerndoelen daartoe verplichten, maar vooral omdat het thema een plaats heeft in de leefwereld van leerlingen.

Ze komen het tegen in de media, kennen mensen met een andere geaardheid in hun omgeving en misschien ook wel in hun familie of vriendenkring. Bovendien zijn leerlingen bezig hun eigen seksuele gevoelens te ontdekken.

De kerndoelen laten de scholen vrij in de invulling van de lessen. Ons christelijk / reformatorisch onderwijs kan er dan ook een bijdrage aan leveren dat jongeren zich een Bijbelse mening leren vormen over seksualiteit en seksuele diversiteit, en respectvol leren omgaan met mensen met een andere gerichtheid.

Ook op onze scholen kunnen er leerlingen zijn die worstelen met homoseksuele gevoelens, soms al vanaf groep 7 of 8 van de basisschool. De christelijke bewogenheid met deze leerlingen is een extra stimulans om te zorgen voor een veilig klimaat en kwalitatief goede, Bijbelse toerusting en vorming.

Vertaling van de visie naar doelen en richtingwijzers voor het onderwijs

1. We stemmen de doelen af op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. In ons onderwijs zal het verlangen naar de (homo)seksuele praxis nauwelijks aan de orde zijn, terwijl dit in het voortgezet onderwijs wel een rol kan spelen.
2. We vertrekken vanuit een positieve visie op seksualiteit, als een prachtige scheppingsgave van God, die deel is van ieders leven. Conform de Bijbel mag de seksuele gemeenschap gepraktiseerd worden in een huwelijk tussen één man en één vrouw.
3. We benadrukken dat we allemaal een zondige aard hebben. Niemand kan zich boven de ander verheffen.
4. Het kernwoord bij de behandeling van seksuele diversiteit is 'respect', ook vanuit de opdracht om God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf. We leren de leerlingen dat ze de zonde moeten afkeuren, maar de naaste moeten liefhebben en steunen in zijn moeilijkheden en verdriet en in zijn strijd tegen zaken die niet in overeenstemming zijn met de Bijbel.
5. We bespreken dat er ook onder reformatorische christenen mensen zijn met homoseksuele gevoelens en dat dit voor hen een moeilijke weg kan zijn.
6. Het zijn met name de leraren voor de klas die de veiligheid van de leerlingen en de kwaliteit van de les bepalen.

In onze school wordt gebruik gemaakt van het volgende lesmateriaal:

Wonderlijk gemaakt van Driestar Educatief, een methode voor seksuele vorming voor groep 7 en 8. In het katern voor groep 8 wordt aandacht besteed aan seksuele diversiteit. De methode zet in met de Bijbelse visie op seksualiteit, binnen een duurzame relatie tussen één man en één vrouw. In het verlengde daarvan komen ook andere vormen van seksualiteit aan de orde. Het accent ligt op de acceptatie van jongeren met homoseksuele gevoelens. Meer informatie: www.wonderlijkgemaakt.nl.

4. Uitwerking sociale veiligheid in de praktijk

- **De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.**

Er gelden op onze school diverse omgangsvormen:

- Wij begroeten de ander door persoonlijke aanspreking, of door het geven van een hand.
- Wij sluiten niemand buiten om zijn / haar geloof, uiterlijk, sekse, ras, gezondheid.
- Wij maken geen misbruik van macht.
- Wij spreken elkaar rustig aan.
- Wij doen dat in correct taalgebruik.
- Wij vinden het gewoon om elkaar te bedanken.
- Wij kunnen de ander aanspreken als iets niet prettig voelt.
- Wij accepteren geen enkele uiting van uitschelden, uitlachen en roddelen.
- Wij respecteren persoonlijke eigendommen.
- Wij gaan zorgvuldig om met schooleigendommen.

Privacy

Wij zijn ons er goed van bewust dat wij de plicht hebben de privacy van kinderen en hun ouders te beschermen. Gegevens over de thuissituatie, medische informatie, gegevens van hulpverlenende instanties, testgegevens e.d. worden door ons als privacygegevens beschouwd, en worden als zodanig zeer zorgvuldig behandeld.

- De leerlingenadministratie wordt zorgvuldig gevoerd en beheerd.
- De school beschikt over een actuele telefoonlijst, zodat we altijd over het juiste telefoonnummer beschikken. Ook vragen we om een noodadres indien de ouders onbereikbaar zijn. Tevens wordt er gevraagd naar de naam en het telefoonnummer van de huisarts.
- Ouders geven op het inschrijfformulierformulier aan, of zij toestemming verlenen voor gebruik van foto's van hun kind(eren) op de website van school en lokale krant.
- Leerlingendossiers, die testgegevens en andere onderzoeksverslagen bevatten, worden in een dossierkast bewaard in een ruimte die afgesloten wordt en zijn niet voor iedereen toegankelijk.
- Mappen die in elk lokaal aanwezig zijn met gespreksverslagen, groepsplannen etc. worden bij het verlaten van het groepslokaal opgeruimd.
- Gegevens van vertrouwelijke aard, die door kinderen, ouders of anderen aan de directie of vertrouwenspersoon bekend worden gemaakt, worden zeer discreet behandeld. Zij kennen hierbij een eigen verantwoordelijkheid en zullen conform deze verantwoordelijkheid en binnen hun bevoegdheid handelen.
- Het verstrekken van leerling-gegevens t.b.v. onderzoek/observatie door derden, aanmelding bij het zorgadviesteam of aan het voortgezet onderwijs wordt niet zonder medeweten van ouders gedaan. Ouders ondertekenen de hiervoor ingevulde formulieren. Mochten andere instanties informatie nodig hebben zal de school dit pas verstrekken nadat ouders hiervoor middels een toestemmingsverklaring toestemming voor hebben verleend.
- Soms kan het gebeuren, dat instanties gegevens opvragen bij school, zonder medeweten van de ouders. Als dit door wettelijke regelgeving verplicht is, zal de school hieraan moeten voldoen. Maar dit zal wel met de grootste terughoudendheid en bij voorkeur schriftelijk gebeuren.
- Onderwijskundige rapportage naar V.O. scholen worden altijd met ouders besproken en ondertekend door de ouders.
- Wanneer er sprake is van gescheiden ouders, zal de school desgewenst informatie aan beide ouders verstrekken. In overleg met betrokkenen zal besproken worden op welke wijze dit zal plaatsvinden.

Veiligheid

Het is voor kinderen erg belangrijk dat zij zich veilig voelen op school. Dat betekent, dat wij veel aandacht besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. We proberen hiermee een positief en veilig klassenklimaat te scheppen. Ook willen wij bij onze leerlingen een positief zelfbeeld ontwikkelen en willen we hen duidelijk maken hoe je op een goede wijze omgaat met anderen.

Waarden en normen

Bijbelse waarden en normen zijn voor ons belangrijk omdat ze richting geven aan ons bestaan. Zij beïnvloeden het doen en laten en de relaties met anderen. De inhoud van de Tien geboden willen wij als opdracht aan de leerlingen overdragen: God lief te hebben boven alles en je naaste als jezelf!

Zelfvertrouwen en weerbaarheid

Zelfvertrouwen is afhankelijk van de kijk die een kind op zichzelf heeft. Dit zelfbeeld wordt in belangrijke mate gevormd door de spiegel die anderen het kind voorhouden. Zelfvertrouwen maakt dat kinderen weerbaar, en minder afhankelijk van het oordeel van anderen zijn. Het geeft kinderen moed om voor hun mening uit te komen, initiatief te tonen en aan nieuwe dingen te beginnen.

Conflictsituaties oplossen

In een school kunnen wij te maken krijgen met kleine en grote conflicten. In een vaak beperkte ruimte moet samen geleefd en gewerkt worden, met veel andere kinderen of andere volwassenen. Ruzies kunnen van grote invloed zijn op de sfeer in de groep of op school. Uitgangspunt daarbij is dat ruzies niet uit de weg moeten worden gegaan. Kinderen komen ook in andere situaties ongetwijfeld wel eens in aanraking met conflicten. Wel is het van belang dat er in de klas over gepraat wordt. En dat we werken aan een positief groepsklimaat.

Plan van aanpak.

Als bij een leerling sprake is van zorg over het gedrag wordt de leerling besproken. Dit gebeurt op collegiaal niveau d.m.v. bijvoorbeeld intervisie en binnen onze zorgcommissie tijdens de geplande consultaties. Deze commissie bestaat uit een orthopedagoog vanuit Driestar-Educatief, een School Maatschappelijk werkster, onze ib-er en eventuele andere belanghebbende externe partijen. Hier zal de lijn voor eventuele hulp van buitenaf, worden uitgezet.

Duidelijk is dat er actie wordt ondernomen. Belangrijke stappen hierbij zijn:

- In gesprek gaan met het kind
- In gesprek gaan met de ouders of verzorgers van het kind.
- Zorgvuldige observatie op basis van een voorlopige hypothese.
- Analyse van het pedagogisch klimaat van de groep.
- Analyse van de onderwijsleersituatie.
- Analyse van de intelligenties van het kind.

Op basis van alle bevindingen kan dan samen bepaald worden, of er een mogelijke oorzaak is, die een verklaring zou kunnen zijn voor de gedragsmoeilijkheden van het kind.

De school hecht er grote waarde aan om, in dergelijke situaties, op basis van een goede verstandhouding met het kind en/of ouders, hierover met elkaar te communiceren. De inbreng van ouders, op basis van hun eigen ervaringen, nemen wij serieus.

Middelen en werkwijze

Door gebruik te maken van de volgende middelen en werkwijzen geven wij vorm en ondersteuning aan een positief sociaal emotioneel klimaat.

Wij werken in de school met de methode Kanjertraining. Deze methode besteedt veel aandacht aan wederzijds respect en sluit goed aan bij het thema sociale veiligheid.

Ook nemen we de pesttest af. Daarnaast wordt een sociogram ingevuld. Ook vullen de leerlingen in oktober de leerlingvragenlijsten in van ZIEN, waarbij vragen over sociale veiligheid aan de orde komen.

De uitkomst van de leerlingvragenlijsten worden besproken tijdens de sociaal-emotionele tienminutengesprekken in november met de ouders.

Elke leerkracht begroet aan het begin van de ochtend het kind persoonlijk, door het geven van een hand. Wij stralen daarmee uit, dat elk kind als individu wordt gezien en wordt aangesproken. Een kind ervaart dan: "ik hoor er bij, ik tel ook mee".

Aan het begin van het schooljaar bespreekt elke leerkracht de positief geformuleerde groepsregels en de schoolregels met de leerlingen. Tijdens de samenmomenten die we als school organiseren staat er telkens één van de schoolregels centraal.

In alle groepen creëert de leerkracht de mogelijkheid tot het geven van een compliment aan anderen. Dit geldt voor de leerkracht zelf maar ook voor de leerlingen onderling.

Er wordt gebruik gemaakt van lesmateriaal van Kennisnet zoals 'Diploma veilig internet' Voor de kleuters hebben we 'een doos vol gevoelens'. Ook is er sprake van gastlessen, waarin voorlichting gegeven wordt over vandalisme, vuurwerk enz.

Er is binnen school een collega die er voor zorgt dat er steeds nieuwe boeken voor de schoolbibliotheek worden aangeschaft. Bij de keuze van leesboeken wordt ook rekening gehouden met onderwerpen die te maken hebben met sociaal-emotionele aspecten.

Op school is een orthotheek aanwezig. Hierin bevindt zich literatuur met allerlei achtergrondinformatie. Ook staan er mappen met diagnostische observatie- en vragenlijsten t.a.v. allerlei mogelijke gedragsproblematiek. De mappen en boeken staan in de orthotheekruimte. Leerkrachten kunnen deze mappen/boeken te allen tijde raadplegen.

De ontwikkeling van alle kinderen wordt door de groepsleerkracht gevolgd. Zoals hiervoor gemeld, ook de sociaal-emotionele ontwikkeling.

In de kleutergroepen worden hiervoor de observatielijsten van KIJK gebruikt en in groep 3 tot en met 8 ZIEN.

- **De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving. Ze draagt zorg voor de kwaliteit van dit onderwijs.**
  - Er is een overzicht van alle facetten van actief burgerschap die de aandacht krijgen in de gebruikte methoden van onze school. Het onderdeel burgerschapskunde is namelijk geïntegreerd in bestaande vakgebieden. Zie document burgerschapskunde.
  - De school nodigt omwonenden uit op de pannenkoekendag en groep 8 gaat op deze dag pannenkoeken bakken in een verpleeghuis in Zoetermeer.

- **Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.**
  - We gebruiken als methode om respectvol met elkaar om te gaan de Kanjertraining.
  - De Kanjerregels krijgen regelmatig de aandacht, ook tijdens samenmomenten:
    - We vertrouwen elkaar
    - We helpen elkaar
    - We werken samen
    - We hebben plezier
    - We doen mee

- **De ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.**
  - Aan het begin van het cursusjaar worden de (groeps)regels met de ouders gecommuniceerd.
  - Er is in november een speciale contactavond met tienminutengesprekken over de sociaal-emotionele kant van de leerling, dus over zijn of haar welbevinden.
  - Voorkomende gevallen van onveiligheid, bijvoorbeeld door pestgedrag of anderszins worden met de ouders gecommuniceerd.
  - De ouders werden ook betrokken bij de Kanjertraining door het organiseren van een ouderavond over dit programma.
  - De ouders worden betrokken bij het beleid ten aanzien van de sociale veiligheid door vraagstelling tijdens het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek. Zo worden de ouders ondervraagd over:
    - De veiligheid op het plein
    - De aandacht voor pestgedrag
    - De omgang van de kinderen onderling
    - Aandacht voor normen en waarden
    - Duidelijkheid van de schoolregels
    - Het belang van goede zorg en aandacht voor de leerling
    - Tevredenheid over omgang met klasgenootjes van een ander levensovertuiging of afkomst.

- **De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.**
  - Er worden vragen m.b.t. het zich aantoonbaar veilig voelen gesteld in de leerlingenvragenlijst van ZIEN die we elk jaar afnemen en in de tweejaarlijkse leerlingentevredenheidsonderzoek van Scholen met Succes.
  - De afspraken / gedragscodes binnen de school zijn gericht op de volgende deelaspecten, voorkomen van en omgaan met:
    - ongewenst seksueel gedrag
    - vertrouwenspersoon ongewenste intimiteiten
    - discriminatie
    - pesten
    - cyberpesten
    - agressie en geweld
    - kindermishandeling
    - contacten op de werkvloer
    - uiterlijke verzorging
    - meld / klachtroute

Voorkomen ongewenst seksueel gedrag

Het team, alle medewerkers, de leerlingen en de ouders dienen zich er bewust van te zijn, dat het gebruik van seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen of seksistische gedragingen, door anderen als aanstootgevend kunnen worden ervaren en dus als zodanig moeten worden vermeden. Belangrijk is dat iedereen in dergelijke situaties ook zijn/haar eigen grens kenbaar maakt.

- Leerlingen worden niet alleen bij een leerkracht thuis uitgenodigd. Wanneer een leerling/of een groep leerlingen een leerkracht bezoekt, gebeurt dit alleen met instemming van de ouders en met medeweten van de directeur.
- Wanneer leerlingen, om een specifieke reden, langer na schooltijd op school blijven, worden de ouders hiervan op de hoogte gebracht. Een leerkracht blijft nooit alleen op school met een leerling.

- Leerkrachten proberen zoveel mogelijk te voorkomen dat zij met een leerling in een afgesloten ruimte verblijven, zoals bijvoorbeeld een afgesloten magazijn. Als dit niet te voorkomen is, zorgt men er voor dat de deur openstaat, zodat gehoord, c.q. gezien kan worden wat er gebeurt.
- Bij jongere kinderen komen regelmatig situaties voor waarbij sprake is van enig contact tussen leerkracht en kind. Bij situaties waar verschonen van een leerling noodzakelijk is, wordt erop gelet dat dit gebeurt op een plek waar enige privacy gewaarborgd is en compromitterende situaties zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Ook bij motorische oefeningen kan lichaamscontact nodig zijn. Ook in leersituaties waarbij iets wordt uitgelegd, of voor gedaan, kan het voorkomen dat over het kind wordt heen gebogen. Hierbij geldt altijd dat leerlingen niet onnodig en ongewenst worden aangeraakt.
- Kinderen worden niet uitvoerig geknuffeld. In de onderbouw kan het voorkomen dat een kind even op schoot wordt genomen. Dit gebeurt alleen wanneer een kind dit zelf aan geeft. In de bovenbouw gebeurt dit niet meer. Een aai over de bol, een schouderklopje, een hand op de schouder bijv. kunnen goede pedagogische middelen zijn. We letten hierbij altijd op of een kind hiervan gediend is.
- Leerkrachten zoemen in principe geen kinderen. Ook vragen ze niet om gezoend te worden. Bij een enkele bijzondere feestelijkheid kan het voorkomen dat een leerkracht een zoen geeft of ontvangt. Wanneer een jong kind, een leerkracht spontaan een zoen op de wang wil geven, wat bij kleuters nog wel eens voorkomt, wordt dit geaccepteerd. Hierbij is dan wel duidelijk sprake van een onverwacht, niet gepland moment en het initiatief komt van het kind.
- Er wordt op geen enkele wijze lichamelijk gestraft.
- Als in een uitzonderlijk geval leerlingen met elkaar in gevecht raken, moeten zij uit elkaar worden gehaald. Als dit niet met woorden en door houding en gebaar lukt, dan worden zij met minimale aanrakingen door een volwassene uit elkaar gehaald.
- Soms kan het voorkomen dat een leerling zijn/haar zelfbeheersing volledig verliest. Het kind moet dan tegen zichzelf in bescherming worden genomen en in bedwang worden gehouden door lichamelijk contact. Dit kan ook nodig zijn om medeleerlingen te beschermen. Hier geldt dat er dan sprake is van een noodzakelijk lichamelijk contact en dat is om die reden dan toegestaan. Elke vorm van lichamelijk geweld tussen personen wordt verder in geen enkele situatie getolereerd. Om escalaties te voorkomen kan het voorkomen dat een leerling een time-out kaart heeft voor op het plein. Als hij voelt opkomen dat het even niet goed gaat kan hij een time-out nemen door naar binnen te gaan.
- Kinderen van groep 1 en 2 kleden zich te samen in het klaslokaal of de kleedruimte om. Als het nodig is, worden kinderen hierbij geholpen. Jongens en meisjes van de overige groepen kleden zich gescheiden om.
- Het houden van toezicht bij het omkleden gebeurt met de nodige zorgvuldigheid. De leerkracht kondigt zijn of haar komst in de kleedkamer duidelijk aan, door zich verbaal te melden en met een klopteken op de deur. Mocht de situatie erom vragen, dan is het personeelslid gerechtigd om de kleedruimte zonder signaal binnen te gaan.
- Verder kan het voorkomen dat kinderen zich in bepaalde situaties gedeeltelijk moeten uitkleden, bijv. bij opgedane verwondingen, of verkleden voor een uitvoering en/of musical. Ook in dit soort situaties houdt de leerkracht rekening met de wens van de betrokken leerling.

- Op schoolkamp gelden dezelfde omgangsregels als in een normale schoolsituatie. De leiding bestaat uit mannelijke en vrouwelijke begeleiders. Jongens en meisjes slapen in aparte ruimtes. Mannelijke begeleiders slapen in de buurt van de jongensgroep en houden toezicht op de jongenslaapgelegenheden. Vrouwelijke begeleiders begeleiden op dezelfde wijze de meisjesgroep. Soms kan het, met het oog op orde en veiligheid, noodzakelijk zijn dat de leiding in dezelfde ruimte slaapt van de groep waarvoor hij / zij verantwoordelijk is.
- Jongens en meisjes maken gebruik van gescheiden douches en toiletten. De begeleiders houden te allen tijde rekening met de mogelijkheid van een zich sterk ontwikkelend schaamtegevoel bij jongens en meisjes in deze betreffende leeftijdsgroep.
- In het algemeen geldt hierbij dat één op één situaties zoveel mogelijk worden voorkomen. Verder gelden alle regels van onze omgangsregels / gedragscode die toepasbaar zijn, binnen de door school georganiseerde evenementen.

Vertrouwenspersoon ongewenste intimiteiten

In geval van vermoedens of klachten met betrekking tot ongewenste intimiteiten is er in iedere locatie van de school een vertrouwenspersoon aanwezig. Deze heeft in de eerste plaats de taak om te luisteren naar de leerling, de ouders of de leerkracht. Ook kan de vertrouwenspersoon bemiddelen. Bij handhaving van de klacht verwijst de vertrouwenspersoon degene met een klacht naar de klachtencommissie ongewenste intimiteiten. De volledige klachtenregeling ligt ter inzage op school.

Discriminatie

Wij leven in een multiculturele samenleving. D.w.z. dat diverse groepen mensen hun eigen culturele of kerkelijke achtergrond hebben. Binnen onze eigen schoolpopulatie is er vrijwel geen sprake van etnische verscheidenheid, maar wel in kerkelijke achtergrond. Dit vraagt aandacht voor een goed pedagogisch klimaat, waarbij respect voor elkaar een belangrijke voorwaarde is. God gebiedt ons de naaste lief te hebben als ons zelf.

Pesten

Op onze school erkennen wij dat elk kind verschillend is. Reacties van anderen geven een kind duidelijkheid over het eigen gedrag. Bevestiging geeft zekerheid, en zekerheid geeft vertrouwen. Iedereen mag er zijn! Vanuit deze gedachte willen we heel alert zijn op signalen die op pesten kunnen duiden. Dit staat beschreven in de schoolgids.

Belangrijk vinden wij om het volgende te onderscheiden: Wat is plagen? Wat is pesten? Iemand die gepest wordt kan daar blijvend schade van ondervinden. De kans dat pestgedrag ook op onze school kan ontstaan/voorkomt is reëel. Daar willen wij de ogen niet voor sluiten. Belangrijk vinden wij dan ook hoe wij allereerst kunnen bijdragen aan het voorkomen van pestgedrag.

Zie pestprotocol

Preventief beleid

Bij de start van elk schooljaar worden in elke groep groeps- en schoolregels besproken. De schoolregels hangen zichtbaar in het lokaal en de school.

Specialist

Onze intern begeleidster is ook gedragsspecialist. Deze zal haar expertise beschikbaar stellen wanneer daar noodzaak toe of vraag naar is.

Cyberpesten

Digitaal pesten is een vorm van pesten. Uit het tevredenheidsonderzoek is gebleken dat het niet of nauwelijks voorkomt op onze school. Signalen betreffende cyberpesten nemen we uiteraard altijd serieus. Er is aandacht voor in de bovenbouw tijdens de lessen 'veilig internet'.

Wanneer de leerkracht merkt dat er door kinderen uit zijn/haar klas gebruik gemaakt wordt van programma's (Facebook, Whatsapp, Twitter, Snapchat, e.d.) of er e-mailcontacten tussen leerlingen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen en risico's hiervan.

Agressie en geweld

Helder is dat op onze school zowel binnen als op het schoolterrein, iedere vorm van verbaal en fysiek geweld, bedreiging en agressie niet wordt getolereerd.

Wij onderscheiden hierbij hinderlijk gedrag, onacceptabel gedrag, telefonische of schriftelijke agressie, verbaal geweld of ernstige bedreigingen of intimidatie.

Op school- en op bestuursniveau worden maatregelen genomen om agressie en seksuele intimidatie te voorkomen.

De volgende activiteiten kunnen hiertoe worden ingezet:

- Door zorg te dragen voor goed werk en leeromstandigheden, een prettig sociaal klimaat, en voldoende aandacht voor kind, ouder en medewerker proberen wij bij te dragen aan de waarborging van de veiligheid.
- Directie en leerkrachten zorgen voor de praktische uitvoering op schoolniveau. Voortdurend vinger aan de pols houden werkt o.i. preventief.

Maatregelen kunnen bestaan uit:

- Direct aanspreken door de directeur
  - Officiële waarschuwing (schriftelijk bevestigd)
  - Ontzegging van de toegang tot school en schoolplein
  - Schorsing en verwijdering
  - Informeren van de wijkagent
  - Inschakelen van politie
  - Bovenschoolse directie op de hoogte brengen
-
- **De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.**
    - De school neemt elk jaar de pesttest af en vult een sociogram in. Daarnaast worden er vragen gesteld betreffende de veiligheidsbeleving van leerlingen en leraren in het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek van Scholen met Succes. Ook vullen de leerlingen van groep 5 tot en met 8 elk jaar de leerlingvragenlijsten van ZIEN in m.b.t. het welbevinden op school.
    - Op het moment dat een ernstig incident of schokkende gebeurtenis heeft plaatsgevonden met een leerling of medewerker als slachtoffer, wordt onmiddellijk de directeur en de bovenschoolse directeur geïnformeerd.
    - Bij een ongeval (van een leerling of een personeelslid) dient hiervan melding te worden gemaakt bij de directeur. Deze gegevens worden geïnventariseerd.
    - Op onze school wordt een melding gemaakt door de leerkracht van incidenten zoals vallen, verwondingen, ongeval door toedoen van medeleerling(en), ongeval door toedoen van medewerker, weglopen, vermissing van leerling etc. Ook verbaal geweld dient geregistreerd te worden. Al deze zaken worden geregistreerd in een daarvoor bestemde map in de computer.
    - In het geval van ernstige incidenten en ongevallen zal ook altijd de bovenschoolse directie op de hoogte worden gesteld. Indien er is sprake van een meldingsplichtig ongeval wordt dit gemeld aan de arbeidsinspectie.
Wat wordt hieronder verstaan? Men is meldingsplichtig als iemand door een ongeval op het werk blijvend letsel oploopt, in een ziekenhuis moet worden opgenomen, of overlijdt.
Deze melding moet direct telefonisch gebeuren. Hiervoor is de Arbeidsinspectie 24 uur per dag bereikbaar. Het niet melden van een meldingsplichtig ongeval, kan met een hoge geldboete worden bestraft.

- **De school heeft een veiligheidsplan gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.**
  - Het veiligheidsplan is in het team besproken en vastgesteld met goedkeuring van de MR.
- **De school heeft een veiligheidsplan gericht op het afhandelen van incidenten in en om de school.**
  - Het afhandelen van incidenten is in het veiligheidsplan beschreven.

Kindermishandeling

Het is onze directe verantwoordelijkheid om vroegtijdig zorgwekkende situaties van kinderen te signaleren en de (vermoedens van) kindermishandeling bespreekbaar te maken, te (la-ten) onderzoeken en hulp op gang (te laten) brengen.

We onderscheiden verschillende vormen van kindermishandeling, die gelijktijdig kunnen voorkomen, of het nu gaat om lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing, psychische of emotionele mishandeling, psychische of emotionele verwaarlozing, seksueel misbruik of huiselijk geweld.

Op onze school vinden wij dat al het uiterste moet worden gedaan, om deze vormen van mishandeling tegen te gaan. Alertheid is altijd geboden. De School Maatschappelijk Werkster kunnen we eventueel inschakelen, net als de schoolarts van de GGD.

Meld- en klachtroute

Als door leerlingen, ouders, personeelsleden en anderen, die voor de school werkzaam zijn, gedrag wordt vertoond dat als onacceptabel wordt gezien, zal degene hierop worden aangesproken. Dit kan gebeuren door de directeur of door een teamlid.

Ondanks alle goede zorgen, de alertheid, de zorgvuldigheid die wij met z'n allen betrachten, kan er toch iets mis gaan. Onze ervaring leert dat de meeste klachten, in goed overleg, kunnen worden opgelost door ouders, leerlingen team en directeur. Mocht het gebeuren dat het niet lukt om het langs deze weg op te lossen, kan dit verder behandeld worden via de beschreven route in de klachtenregeling van de school (zie schoolgids).

5. School en omgaan met ingrijpende gebeurtenissen

Conflicthantering

Mochten er onverhoeds irritaties ontstaan in de onderlinge samenwerking tussen medewerkers op school, dan is het de plicht van beide partijen hier adequaat mee om te gaan. Conflicten moeten direct bespreekbaar gemaakt worden: ons uitgangspunt is niet te wachten tot "de maat vol is". Er samen in goed overleg uitkomen, vinden wij de beste handelwijze. Lukt dit niet dan is de directeur de eerst aangewezen persoon om het conflict bespreekbaar te maken en tot een voor iedereen aanvaardbare oplossing te komen.

Als het conflict niet wordt opgelost, zal de directeur dit melden bij de bovenschoolse directie. Deze zal zich dan beraden op de te nemen maatregelen. Het is niet correct dat een betrokken collega in dit conflict met andere collega's heimelijk spreekt over het conflict.

Daarmee worden collega's in een loyaliteitsconflict gebracht. Een en ander leidt tot een negatieve stemming die niet bijdraagt aan een professionele, gezonde schoolcultuur.

Een dergelijke houding wordt ook verwacht van medewerkers, als er sprake is van een conflict waar kinderen /ouders bij betrokken zijn.

Omgaan met een ernstig (verkeers)ongeval

Als het bericht van een (verkeers)ongeval binnenkomt, handelen wij als volgt:

- Opvang van degene die het meldt en eventuele getuigen
- Overdracht van de melding aan de directeur en BHV-er

Daarna zijn de volgende stappen van belang:

- Het verifiëren van de omstandigheden waaronder de gebeurtenis plaatsvond
- Het team op de hoogte brengen, ook de collega's die op dat tijdstip niet aanwezig zijn.
- Ouders en leerlingen op de hoogte brengen
- Nagaan of verder iedereen op school is die er moet zijn
- Leerlingen die mogelijk nog op de plaats van het ongeval zijn, naar school halen
- Zorg dragen dat het bericht nog niet naar buiten wordt gebracht – tot nader orde
- Contact zoeken met de familie, en e.v. met politie / huisarts
- Zorgen voor telefonische bereikbaarheid van de school
- Informeren van de bovenschoolse directie
- Indien noodzakelijk, zal de IB-er of directeur de schoolarts raadplegen of informeren.
- Indien noodzakelijk kan bureau slachtofferhulp worden ingeschakeld.

Onderwijs aan zieke leerlingen

Als blijkt dat een leerling van onze school door ziekte (anders dan enkele dagen afwezigheid) niet naar school kan komen, is het van groot belang om de gevolgen hiervan t.a.v. het onderwijsleerproces goed te begeleiden en minstens zo belangrijk vinden wij, dat het kind in die specifieke situatie, goed contact blijft houden met groepsgenoten, groepsleerkracht en overige bij school betrokkenen.

Ernstige ziekte of overlijden van een leerling, ouder of leerkracht

Als een leerling, ouder of leerkracht van onze school wordt geconfronteerd met een levensbedreigende ziekte (die uiteindelijk overlijden tot gevolg heeft) of bij een onverwacht overlijden, willen wij de in het calamiteitenprotocol vermelde aanpak zorgvuldig uitvoeren. Er wordt in een dergelijke situatie een begeleidingsteam samengesteld, die alle activiteiten aanstuurt. Dit begeleidingsteam bestaat uit de directeur en de groepsleerkracht(en).

6. School en het digitale contactmedium

Internetprotocol

In het internetprotocol staan regels waar de kinderen zich aan moeten houden als ze op school op internet surfen. We maken deze afspraken met elkaar om te zorgen voor een veilige leeromgeving op internet.

De school wil de leerlingen in een zo veilig mogelijke internet en e-mail omgeving laten werken. Er wordt naar gestreefd om de leerlingen zo veel mogelijk met leerstofgerichte software en met gerichte zoekopdrachten te laten werken. De school zorgt voor lessen mediawijsheid, waarin de leerlingen o.a. uitleg krijgen over het gebruik en misbruik van internet en email. Ze leren op een veilige en verantwoorde manier omgaan met alles dat mediawijsheid met zich meebrengt. De leerlingen ondertekenen persoonlijk dit internetprotocol.

Op de leerling-computers van de onderbouw (groep 1-4) werken de leerlingen op het standaard bureaublad. Dit is een speciaal ingericht bureaublad, waarbij de kinderen alleen kunnen werken met de programma's die de leerkracht/ICT-er op dit bureaublad zet. Zo is er een veilige leeromgeving, waarbij de leerling alleen kan werken met wat er voor die groep bestemd is.

In de bovenbouwgroepen krijgen de leerlingen lessen mediawijsheid. De leerlingen leren op een veilige en verantwoorde manier om te gaan met internet en e-mail en worden mediawijs, ook op het gebied van radio en tv. (Diploma Veilig Internet) De school beschikt over een firewall en een filter (Your safety net), waarbij verschillende zoektermen voor de leerlingen zijn afgeschermd. De regels over de omgang met internet en e-mail staan in alle bovenbouw groepen centraal bij het werken op de computer.

Veiligheid in beeld en geluid

De overige regelgeving met betrekking tot nieuwe media en beeld en geluid voor zowel leerlingen, leerkrachten als ouders zijn beschreven in twee documenten, namelijk 'Mediabeleid in de groepen' en 'Protocol social media en EIC-middelen.'

7. School, gezondheid en fysieke veiligheid

Scholen horen gezonde leeromgevingen te zijn. Kinderen moeten kunnen opgroeien tot gezonde volwassenen. Gezondheid is een toestand van een zo optimaal mogelijk fysiek, mentaal en sociaal welbevinden.

Bedrijfs hulpverlening (BHV) en EHBO

Onze school heeft 2 BHV'ers. Het takenpakket van de BHV'er is het beperken van de gevolgen van de ongevallen. Voorbereid zijn op en hulpverlening kunnen bieden in herkenbare ongevalsituaties, vormen de basis voor een efficiënte BHV. BHV'ers krijgen jaarlijks een herhalingscursus.

In de school is een EHBO-koffer aanwezig. Deze wordt 2 x per jaar door een BHV'er van de school gecontroleerd. Tussentijds worden zaken die op zijn aangevuld.

Brandveiligheid / inbraakalarm

De brandweer controleert jaarlijks alle brandblusapparaten. Daarnaast komen zij rond de feestdagen in december een kijkje nemen of de school zich houdt aan de voorschriften op het gebied van brandveiligheid. Elke school krijgt van tevoren een overzicht wat de voorwaarden en eisen zijn rondom de brandveiligheid en huisvesting.

Verder zorgen we ervoor dat in- en uitgangen, tussendeuren en ingangen van de klaslokalen altijd vrij toegankelijk zijn en brandslangen en blusapparaten bereikbaar en gebruiksklaar zijn. Het hele gebouw is beveiligd met een goedgekeurd brand- en inbraakalarmsysteem. Deze systemen worden jaarlijks gekeurd.

De nood- en transparantverlichting (dit is de vluchtwegsignalering) mag niet worden uitgeschakeld, of aan het zicht onttrokken worden. Kabels, snoeren, feestverlichting, slingers e.d. worden zodanig bevestigd dat zij geen gevaar opleveren.

Ontruimingsplan

Voor onverwachte (levens)bedreigende situaties, waarbij een ontruiming van het schoolgebouw noodzakelijk is, (brand, bommelding e.d.) ligt er een ontruiming- en calamiteitenplan klaar. We oefenen het ontruimen, volgens dit plan, elk jaar 2 keer, met de hele school. Eén keer wordt dit vooraf aangekondigd. De 2e keer gebeurt dit onverwacht.

Daarnaast wordt het ontruimen ook op groepsniveau besproken en geoefend.

In de school hangen op diverse plaatsen plattegronden, waarop de route is aangegeven die gebruikt moet worden bij de ontruiming. Elke leerkracht heeft de plicht tijdens een ontruimingsoefening de klassenlijst mee te nemen. Deze hangt bij de deur van het lokaal.

De ontruimingsoefening(en) worden geëvalueerd door de BHV-ers. Zij rapporteren hun bevindingen aan de directeur.

Schoolarts - Jeugdgezondheidszorg

De school onderhoudt goed contact met de schoolarts en jeugdverpleegkundige (GGD Zuid-Holland West)

Specifiek aanbod voor ouders en kinderen basisonderwijs:

- In groep 2 worden alle kleuters onderzocht door de schoolarts. Er wordt een lichamenlijk onderzoek gedaan, er wordt gekeken naar gewicht, ogen, oren, rug, houding en motoriek.
- In het jaar dat het kind 9 jaar wordt krijgt het bij toestemming van de ouders de DTP-prik en de BMR-prik.
- In groep 7 geeft een jeugdverpleegkundige van de GGD een gezondheidsles in de klas. Daarna heeft zij een individueel gesprek met alle leerlingen en wordt een beperkt lichamenlijk onderzoek uitgevoerd.

Besmettelijke ziekte

Hiervoor is de documentatiemap/handleiding van de GGD op school aanwezig.

Op het moment dat er een besmettelijke ziekte geconstateerd wordt, dient er contact te worden opgenomen met de directeur. Deze neemt dan, indien nodig, contact op met de GGD om verdere actie te ondernemen. Ook dienen, indien nodig, de ouders van de kinderen die bij de betreffende leerling in de groep zitten op de hoogte te worden gesteld. De school behoudt zich het recht voor om in geval van twijfel de leerling naar huis te sturen. Dit geldt ook voor alle schoolbetrokken medewerkers.

Schoollogopedie

Vanuit de GGZ Zuid-Holland West wordt de schoollogopedie verzorgd. De logopediste kan hulp bieden bij allerlei problemen, die te maken hebben met spreken. Bijvoorbeeld bij problemen op het gebied van articulatie, spraak-taalontwikkeling, mond ademen, verkeerd slikken, zuiggewoontes, stem, stotteren, gehoor en spreekademhaling. In groep 2 wordt door de schoollogopediste een screening uitgevoerd.

Kinderen bij wie sprake is van bovengenoemde problematiek kunnen worden doorverwezen naar een vrij gevestigde logopediste. Daarnaast screent zij ook kinderen m.b.t. ontluikende geletterdheid. Dit alles heeft een duidelijke signaleringsfunctie.

Hoofdluis

Om hoofdluis zoveel mogelijk te voorkomen hebben we de volgende maatregelen genomen:

- Alle leerlingen stoppen hun jas in een luizenzak en hangen deze vervolgens aan de kapstok.
- Na iedere vakantie worden alle kinderen en leerkrachten op hoofdluis gecontroleerd door 'lol'-(let op luizen)ouders.

Arbo-wetgeving

Een gezonde en veilige omgeving voor leerkracht en leerling. In de Wet op de Arbeidsomstandigheden (Arbo-wet) staan de richtlijnen. Kern is de vierjaarlijkse RI&E, de risico-inventarisatie en -evaluatie. Zo weet een school waar de risico's liggen, en hoe die aangepakt kunnen worden.

Ziekteverzuim

De werkgever is op grond van de Wet Verbetering Poortwachter en de Arbo-wet verantwoordelijk voor het verzuimbeleid en de verzuimbegeleiding. De Arbo-dienst verleent hierbij ondersteuning. Onder verzuimbeleid wordt verstaan: sturing van het proces gericht op het beheersen van het ziekteverzuim.

Doel is verzuimbeheersing. Verzuimbegeleiding behelst alle activiteiten gericht op de begeleiding van zieke werknemers. De scholen binnen de Unicoz kennen procedures aangaande verzuim, die nauw aansluiten bij de wettelijke regelgeving. Het opstellen van een plan van aanpak tussen de zesde en achtste week van ziekte en het maken/evalueren van re-integratieplannen is onderdeel van deze procedures. Een goed registratiesysteem is van belang, ook vanwege de lasten die scholen ervaren van ziekteverzuim in de school, vooral van kort frequent verzuim. Naast het door de school bijgehouden eigen registratiesysteem levert zowel administratiekantoor als Arbodienst zogenaamde kengetallen aan. Deze kengetallen brengen school en werkgever op de hoogte van het gemiddelde ziekteverzuimpercentage, de gemiddelde ziekteverzuimduur en de gemiddelde ziekmeldingfrequentie.

Leerplichtambtenaar

Het belang van onderwijs voor elk kind is zo groot dat hiervoor de leerplicht is ingesteld. Iedereen is vanaf de leeftijd van 5 jaar t/m het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt leerplichtig. De leerplichtambtenaar van de gemeente houdt toezicht op de naleving van de leerplichtwet.

De directeur is verplicht ongeoorloofd schoolverzuim te melden. Dit geldt ook als een kind in een periode van 4 opeenvolgende weken meer dan 1/8 deel van de onderwijstijd verzuimt.

Preventie legionellabesmetting

De gemeente houdt regelmatig een legionella inspectie op school en in de gymzalen. De waterleiding van de school wordt regelmatig doorgespoeld.

Gevaarlijke vloeistoffen

Gevaarlijke vloeistoffen zoals terpentijn, verf en schoonmaakmiddelen zijn zodanig opgeborgen dat kinderen er niet bij kunnen komen. We streven daarnaast naar een milieuvriendelijke afvoer van deze stoffen

Eten en drinken bij pauzemomenten en traktatiebeleid

Snoep is voor kinderen met mate toegestaan om mee te nemen naar school. De school zal enkel bij bijzondere festiviteiten een snoepje verschaffen aan de kinderen.

Net als het team hechten de meeste ouders veel waarde aan de gezondheid van hun kind. Daarom vragen wij ouders hun kinderen niet op snoep te laten trakteren, maar bijvoorbeeld op stukjes kaas, fruit of worst. Daarbij is één traktatie voldoende. 's Woensdags is onze fruitdag.

Koolzuurhoudende- of energiedrankjes zijn niet toegestaan tijdens de pauzes.

Roken, alcohol en drugs

In het schoolgebouw wordt niet gerookt.

Het gebruik van alcohol of het bij zich hebben van de alcoholhoudende dranken is op school niet toegestaan.

Hygiëne, schoonmaak van lokalen en schoolgebouw.

De school wordt schoongemaakt door een schoonmaakbedrijf volgens een vast rooster. Elke leerkracht houdt zijn klas verder netjes op orde! Verder zijn er 4 tussendoorschoonmaakavonden voor de ouders georganiseerd om te zorgen voor een schone school.

De Gezonde School

Onze school heeft het vignet 'de gezonde school'. Dit vignet is verkregen op basis van de activiteiten rond sport en bewegen en gezonde voeding.

8. School en omgeving

Verkeersveiligheid

Kinderen moeten zich op school veilig en op hun gemak voelen. Wij zijn dan ook alert op de verkeersveiligheid rondom de school. De meeste kinderen kunnen via veilige routes lopen of fietsen naar school. Kinderen kunnen hun fietsen in voldoende rekken op het schoolplein plaatsen. Het kleuterplein is rondom voorzien van een hek zodat de kinderen niet zomaar de weg op kunnen rennen.

Een zeer belangrijk aandachtspunt is het parkeren van auto's voor de ingang van de school door ouders die hun kind naar school brengen en ook weer van school halen. Door het dubbel parkeren kunnen nog wel eens gevaarlijke situaties ontstaan. Wij doen in de nieuwsbrief dan een oproep om de ouders ertoe te bewegen hun auto ergens anders te parkeren.

In de groepen besteden we veel aandacht aan de verkeersveiligheid. Hiernaast is er aandacht voor de fietskeuring en is er een dodehoekles in groep 7. Deze groep neemt ook deel aan het theoretisch en praktisch Verkeersexamen.

Ook is de school 'verkeersschool': we geven in alle groepen dus niet alleen theoretische verkeerslessen, maar zijn ook praktisch met het verkeer aan de gang: leren oversteken, fietslessen, e.d.

Ophalen van leerlingen

Ouders van de kleutergroepen wachten op hun kind op het schoolplein. De leerkracht van de kleutergroep begeleidt de groep naar buiten, naar de eigen opstelplaats, hier wordt ieder kind persoonlijk aan de 'ophaler' overgedragen. Op deze wijze wordt zorg gedragen

voor een zorgvuldige 'overdracht', aan degene die het kind komt ophalen. Kleuters mogen niet alleen naar huis, tenzij dit van tevoren is afgesproken met de ouders. Eveneens wordt met ouders nadrukkelijk afgesproken, dat altijd moet worden doorgegeven als hun kind opgehaald wordt door iemand anders, dan bij de leerkracht bekend is. Dit om verdwijning of andere vervelende situaties te voorkomen.

Overblijf

Alle kinderen maken gebruik van het overblijven.

De ouders/verzorgers dienen aan het begin van het schooljaar op een contract aan te geven of en wanneer hun kind(eren) overblijven. De coördinatoren van het overblijven controleren of de vaste (en via de mail incidenteel aangemelde) overblijvers aanwezig zijn en hebben hierover contact met de klassenleerkracht.

Is het heel slecht weer, dan blijven de kinderen binnen spelen. De overblijfkrachten gaan dan naar binnen om alles in de gaten te houden. Tijdens de overblijf vallen de kinderen onder de schoolverzekering.

Begeleiding bij schoolreisje /schoolkamp

Voor aanvang van het schoolreisje worden alle bijzonderheden over de leerlingen goedgekeurd, zoals medicijngebruik, voedselallergie en de telefoonnummers van de leerlingen. Er wordt een lijst gemaakt van de mobiele telefoonnummers van de begeleiders en er gaat een E.H.B.O. koffer mee.

Voor vertrek worden alle regels en afspraken met begeleiders en leerlingen (het liefst gelijktijdig) doorgenomen. Regels van het park, bijv. omtrent lengte of leeftijd m.b.t. een attractie, worden altijd nageleefd.

Surveillancebeleid bij het buitenspelen

In de ochtendpauze surveilleren alle leerkrachten volgens rooster op het plein. De aanwezigheid van leerkrachten op het plein heeft duidelijk een preventieve werking.

Zowel het naar buiten gaan als het naar binnen gaan van de kinderen verloopt rustig en beheerst.

Ongewenste personen op het schoolplein of in school

Bezoekers in school of op het schoolplein melden zich bij de directie. Personen die niets te zoeken hebben in de school of op het plein worden verzocht zich te verwijderen.

In verband met bovenstaande en de veiligheid in algemene zin is het van belang dat onder schooltijd de twee buitendeuren gesloten zijn en er aangebeld dient te worden. De deur wordt door een vaste leerling geopend die hiervoor geïnstrueerd is. Wanneer er kinderen, onder toezicht, buitenspelen is deur wel open.

Overigens realiseren we ons dat absolute veiligheid hieromtrent niet te garanderen is, ook niet als de deuren altijd dicht zijn.

Organisatie van schoolactiviteiten:

Hieronder vallen alle activiteiten die wij op school organiseren, zoals rapportavonden, informatieavonden, tentoonstellingen, sportdagen, schoonmaakavonden, etc. Voor de veiligheid zorgen we ervoor, dat de in- en uitgangen vrij worden gehouden. Ook blijven de gangen zoveel mogelijk vrij, er moet een brede looproute blijven. We letten ook op het vrijhouden van de ingang van de klaslokalen.

Er worden rond de kerstactiviteiten geen kaarsen gebrand maar eventueel waxinelichtjes geplaatst in glazen potjes. Deze potjes staan op een veilige plaats. De brandweer controleert in deze periode altijd de school op brandveiligheid. De BHV'er draagt zorg voor de veiligheid rond de versieringen.

Extreme (weers)omstandigheden

Bij extreme omstandigheden zoals bij een afgegeven weeralarm (ijzel, zware storm, extreme warmte etc.), terrorismedreiging en andere niet voorziene extreme omstandigheden, volgen

we de richtlijnen van de media. We houden in deze extreme omstandigheden de kinderen binnen en de ouders moeten hun kind(eren) in de klas ophalen.

Graffiti

Bij elke vorm van graffiti, en zeker bij aanstootgevende teksten en/of afbeeldingen, teksten die discriminerend zijn, of aanzetten tot geweld, wordt direct contact opgenomen met de gemeente. Zij dienen deze z.s.m. te verwijderen.

Speeltoestellen

De speeltoestellen op het plein en in de gymzaal worden elk jaar door een bedrijf gecontroleerd. Hiervoor is een onderhoudscontract afgesloten.

Veiligheid bij bewegingsonderwijs

Tijdens bewegingsonderwijs wordt er altijd voorzichtig gewerkt en gevaarlijk gedrag wordt vermeden. Kinderen hebben goedzittende sportschoenen en gymkleding aan. Ook de leerkracht draagt gymschoenen, en zijn/haar kleding is zodanig afgestemd, dat het geven van een gymles mogelijk is. Leerlingen mogen tijdens de gymles geen hoofdbedekking dragen. De leerkracht neemt een mobiele telefoon, leerlingelijst en de E.H.B.O-tas mee en loopt met de leerlingen over de veiligste route van en naar school.

Samenwerking wijkagent/wijkpost

De politie heeft wijkagenten in dienst, zij werken vanuit de wijkpost. Met de wijkagent/wijkpost wordt incidenteel samengewerkt, bijvoorbeeld bij overlast rondom de school. In dreigende situaties voor zowel medewerkers als leerlingen wordt er melding gemaakt door de directeur bij de politie. Via het alarmnummer 112. De directeur informeert de leerkracht en ook de bovenschoolse directeur. De ramen en deuren worden gesloten en alle kinderen moeten, als zij daar nog niet zijn, naar hun lokaal en daar ook blijven. Voor informatie en advies bellen we met de politie 0900-8844.

9. School en handelen m.b.t. het sociaal- en fysiek veiligheidsplan

Naleving van gemaakte afspraken

Het is van groot belang dat alle bij school betrokken personen zich blijvend houden aan de afspraken zoals in dit veiligheidsplan zijn opgenomen. Daar waar gemaakte afspraken dreigen te verwateren, is het belangrijk elkaar rechtstreeks hierop aan te spreken. Daarnaast zal de directeur alert moeten blijven op de naleving van gemaakte afspraken. Indien noodzakelijk zal de directeur een ordegesprek dienen te houden om escalaties te voorkomen. Bij het begin van elk nieuw schooljaar zal dit veiligheidsplan worden geëvalueerd en eventuele aanpassingen t.a.v. gemaakte afspraken worden doorgevoerd.

Registratie en melding

Om te kunnen sturen, evalueren en bijstellen, zorgt de school voor een nauwkeurige administratie van gebeurtenissen die betrekking hebben op items zoals in dit plan zijn beschreven. Ernstige incidenten worden door de directeur onmiddellijk gemeld aan de bovenschoolse directeur en worden de meldingen per schooljaar geïnventariseerd. Hieruit kunnen verbeteractiviteiten worden opgesteld.

Onderzoek naar de veiligheidsbeleving

Op Stichtingsniveau worden tevredenheidspeilingen gehouden onder de scholen behorend bij de Unicoz.

Ook onze school kent een tevredenheidspeiling onder medewerkers, leerlingen en hun ouders. Onderwerpen uit dit veiligheidsplan komen ook in de peiling naar voren. De directeur

stelt op basis van deze peilingen een actieplan op om de aangetoonde verbeterpunten aan te pakken.

Kwaliteitshandhaving

De Arbo-wet eist dat er een risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) met een plan van aanpak beschikbaar is. In deze RI&E is een overzicht van de binnen de school aanwezige risico's opgenomen, evenals het bijbehorende plan van aanpak, waarin de maatregelen zijn beschreven, om op concrete wijze de risico's weg te nemen, of zo mogelijk te verminderen. Uit directiebesprekingen, andere overlegsituaties binnen de schoolorganisatie en ook uit de jaarlijkse functioneringsgesprekken met individuele personeelsleden, kunnen zaken naar voren komen die opgenomen kunnen worden die vragen om een snelle aanpak die tot verbetering moeten leiden.

Medezeggenschapsraad

In de Wet Medezeggenschap onderwijs is beschreven dat voor elke vaststelling of wijziging van regels op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn de voorafgaande instemming van de Medezeggenschapsraad nodig is. Naast deze instemmingfunctie vinden wij het belangrijk dat de MR nauw betrokken is en blijft bij het uitvoeren van dit veiligheidsplan.

Begroting en schadeclaims en verzekering

In de jaarlijks op te stellen begroting kunnen activiteiten in het kader van het sociaal en fysiek veiligheidsplan worden opgenomen. De omvang van de kosten worden mede bepaald door het aantal te ondernemen verbeteractiviteiten.

De school heeft een ongevallenz verzekering afgesloten, zodat alle kinderen en de begeleiders verzekerd zijn bij de door school georganiseerde activiteiten. Hieronder vallen ook excursies, schoolreisjes en schoolkamp.

Slotbepalingen

Bij zaken die niet in dit document worden genoemd, beslist de directeur, zoveel mogelijk na overleg met het bevoegd gezag, of het team. Desgewenst kunnen ook externe deskundigen of instanties worden geconsulteerd.

Aanpassingen en wijzigingen die worden doorgevoerd, mogen niet in strijd zijn met andere beleidsdocumenten zoals die door het bevoegde gezag zijn vastgesteld.

Bij calamiteiten kan afgeweken worden van afspraken en handelswijze als de veiligheid van een of meerderen in het geding is.

10. Adresgegevens

Arbeidsinspectie
Prinses Beatrixlaan 82
2509 LV DEN HAAG
Telefoon: 0800-2700000 (gratis)
www.arbeidsinspectie.szw.nl

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Haaglanden (AMK)
Neherkade 3054; 2521 VX Den Haag
Telefoon: 070-3469717
Telefoon: 0900-1231230

Bureau Halt
Nicolaasplein 9 ; 2712 AV Zoetermeer
Fax: 079-3169463
www.halt.nl

Bureau Jeugdzorg Haaglanden
Westwaarts 15; 2711 AD Zoetermeer
Telefoon: 079-3208000
www.bjzhaaglanden.nl

Crisisdienst jeugdhulpverlening / jeugd-GGZ
Telefoon: 070-3450506

GGD Zuid-Holland West
Brechtzijde 1; 2725 NR Zoetermeer
Telefoon: 079-3430888
www.ggdzhw.nl

Inspectie van het onderwijs
Telefoon: 0800-8051
www.onderwijsinspectie.nl

Jutters (aanmelding via Bureau Jeugdzorg)
Westwaarts 15; 2711 AD Zoetermeer
Telefoon: 079-3208000
www.dejutters.com

Klachtencommissie ongewenste intimiteiten
Vertrouwenspersoon binnen de school: Mw. E.A.Hagen (intern begeleider)
Verder:
Bredewater 4; 2715 CA Zoetermeer
Telefoon: 079-3208830

Landelijke Klachtencommissie
Telefoon: 070 3925508

Meldpunt vertrouwensinspecteur
Telefoon: 090-1113111

Politie Haaglanden
Burgemeester Wegstapelplein 1; 2711AK Zoetermeer
Telefoon: 0900-8844
www.politiehaaglanden.nl

Steunpunt Huiselijk Geweld Haaglanden
Telefoon: 0900 - 044 33 22
www.huiselijkgeweldhaaglanden.nl

Unicoz Onderwijsgroep
Bredewater 4; 2715 CA Zoetermeer
Telefoon: 079-3208830
www.unicoz.nl

Wijkpost Driemanspolder
Bijdorplan 14; 2713 RR Zoetermeer
Telefoon: 079-3469001.